

УДК 619:616.98–074:578.833.31

НОЗОАРЕАЛ АФРИКАНСЬКОЇ ЧУМИ СВИНЕЙ В УКРАЇНІ**ГЛЕБЕНЮК В.В., к. вет. н.**Дніпропетровський державний аграрно-
економічний університет, м. Дніпро
hlebeniuk.v.v@dsau.dp.ua

На основі епізоотологічного аналізу визначено нозоареал африканської чуми свиней в Україні.

Встановлено, що найбільшу кількість районів на території яких були зареєстровані спалахи африканської чуми свиней відмічено у Чернігівській області – 13 із 22 районів, Одеській – 10 із 26, Полтавській – 9 із 25 та Миколаївській – 8 із 19. За досліджуваний період випадки хвороби зафіксовано у 25 прикордонних районах, що межують із Білорусією, Росією, Молдовою та Румунією. Вільними від збудника хвороби лишаються 5 областей.

Ключові слова: африканська чума свиней, нозоареал, територія України, прикордонні райони, спалах хвороби.

Постановка проблеми. Африканська чума свиней (АЧС) – вірусна інфекція, здатна до міждержавного розповсюдження з високою вірогідністю виникнення раптових, непередбачуваних епізоотичних вогнищ [2].

Нині африканська чума свиней набула значного поширення в Південній та Екваторіальній Африці, в таких країнах, як Ангола, Бенін, Заїр, Замбія, Мозамбік, Південно-Африканська Республіка. З 1970 р. спалахи АЧС реєструвалися на американському континенті: Кубі (1971, 1980), Бразилії (1978), Домініканській Республіці (1978), Гаїті (1979). В Європі хвороба вперше з'явилась у Португалії (1957), потім в Іспанії (1960), Франції (1964), Італії (1967), СРСР (1977), Бельгії (1985), Нідерландах (1986). З 1999 р. європейські країни було оздоровлено від АЧС (крім о. Сардинія, Італія) [1, 2, 4].

Трансконтинентальне занесення збудника АЧС спричинило спалахи хвороби в Грузії (2007) і подальше розповсюдження територією Кавказького регіону (Абхазії, Південної Осетії, Вірменії, Азербайджану, Нагорному Карабаху), Російської Федерації, Білорусії, України, країн Балтії (Латвії, Литви, Естонії), Польщі [3, 5, 6].

Складна епізоотична ситуація щодо АЧС, яка існує сьогодні в світі, зумовлює необхідність ретельного ветеринарно-санітарного контролю на кордоні та проведення відповідних карантинних заходів. Поступове розширення нозоареалу АЧС в Україні значно ускладнює

систему контролю та ерадикації хвороби на державному рівні. Тому оцінка розповсюдження АЧС на території України лишається актуальною.

Мета роботи: визначити нозоареал африканської чуми свиней в Україні.

Матеріали і методи досліджень. Використовували результати наукових публікацій, повідомлень МЕБ, інтернет-ресурсів (www.asf.vet.ua, www.vet.gov.ua, www.fsvps.ru) та здійснювали аналіз епізоотичних даних за 2012-2016 рр.

Результати досліджень та їх обговорення. За 2012 рік в Україні було зареєстровано один спалах АЧС в Приморському районі Запорізької області (рисунок). Своєчасна діагностика та ефективна система заходів з локалізації і ліквідації цього епізоотичного вогнища, що включали степмінг-аут і суворий карантин, забезпечили нетривале (упродовж 2013 р.) епізоотичне благополуччя щодо АЧС в Україні.

Наступні спалахи хвороби були відмічені у 2014 р. на території 10 районів 3 областей: Луганської (3), Чернігівської (6) та Сумської (1).

Упродовж 2015 року випадки АЧС відмічено у 28 раніше благополучних районах. Серед них: 5 районів Київської області, 7 – Чернігівської, 1 – Рівненської, 1 – Житомирської, 4 – Сумської, 4 – Полтавської, 2 – Одеської, 3 – Миколаївської та 1 – Черкаської.

У поточному році (станом на 18.10.2016 р.) встановлено АЧС у 38 раніше благополучних

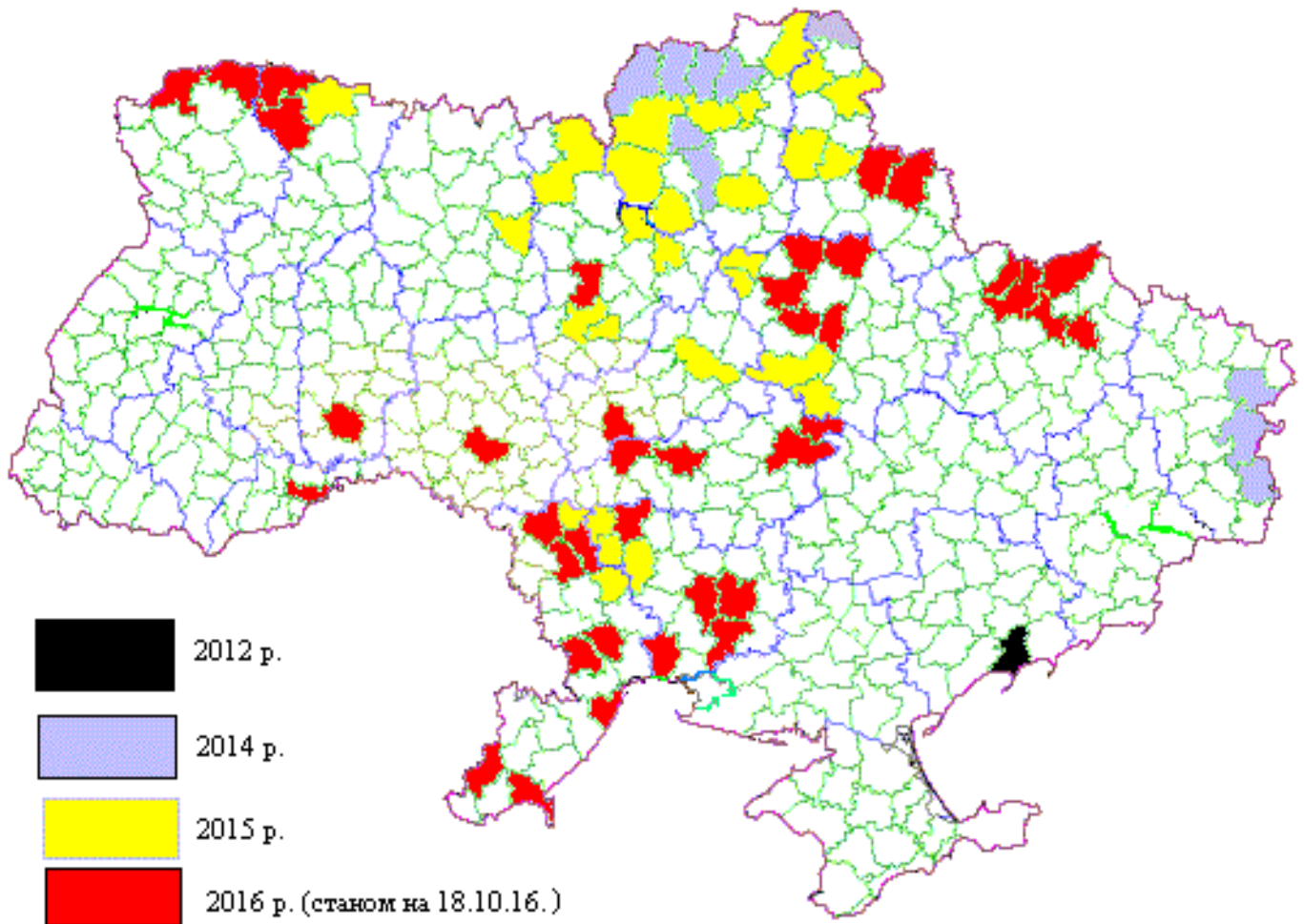

Рисунок. Карта-схема поширення АЧС в Україні за фактом реєстрації неблагополучних районів (2012-2016 рр.)

районах: у Полтавській області – 5, Кіровоградській – 4, Одеській – 8, Хмельницькій – 1, Сумській – 2, Чернівецькій – 1, Миколаївській – 5, Черкаській – 1, Рівненській – 2, Волинській – 2, Вінницькій – 1, Харківській – 5, Київській – 1 (таблиця).

Як видно з табл., станом на 18.10.2016 р. в Україні вільними від збудника хвороби лишаються 5 областей: Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Закарпатська, Херсонська, Дніпропетровська та Донецька. З 2012 р. по теперішній час вірус АЧС виявлено в 77 адміністративних районах 17 областей.

Найбільшу кількість районів на території яких були зареєстровані спалахи АЧС відмічено у Чернігівській області – 13 із 22 районів, Одеській – 10 із 26, Полтавській – 9 із 25 та Миколаївській – 8 із 19.

Слід зазначити, що за досліджуваний період

спалахи АЧС зафіксовано у 25 прикордонних районах, що межують із Білоруссю, Російською Федерацією, Молдовою та Румунією. Так, у 2014 р. хворобу зареєстровано у Станично-Луганському, Біловодському та Краснодонському районах Луганської області; Сновському (Щорському), Корюківському, Городнянському та Ріпкинському районах Чернігівської області; Середино-Будському районі Сумської області. У 2015 р. вірус виявлено у Новгород-Сіверському та Чернігівському районах Чернігівської області; Глухівському районі Сумської області; Іванківському районі Київської області, Дубровицькому районі Рівненської області. У 2016 р. АЧС зафіксовано у Кілійському, Болградському та Роздільнянському районах Одеської області; Новоселицькому районі Чернівецької області; Любешівському та Ратнівському районах Волинської об-

**Таблиця. Динаміка поширеності АЧС в розрізі областей України
станом на 18. 10. 2016 р.**

Області	Кількість районів на території яких були зареєстровані випадки АЧС*, за роками			
	2012	2014	2015	2016
Запорізька	1/1	0/0	0/0	0/0
Луганська	0/0	3/3	0/0	0/0
Чернігівська	0/0	6/6	8/7	2/0
Сумська	0/0	1/1	4/4	4/2
Київська	0/0	0/0	5/5	1/1
Рівненська	0/0	0/0	1/1	3/2
Житомирська	0/0	0/0	1/1	1/0
Полтавська	0/0	0/0	4/4	6/5
Одеська	0/0	0/0	2/2	9/8
Миколаївська	0/0	0/0	3/3	5/5
Черкаська	0/0	0/0	1/1	1/1
Кіровоградська	0/0	0/0	0/0	4/4
Хмельницька	0/0	0/0	0/0	1/1
Чернівецька	0/0	0/0	0/0	1/1
Волинська	0/0	0/0	0/0	2/2
Вінницька	0/0	0/0	0/0	1/1
Харківська	0/0	0/0	0/0	5/5
Всього:	1/1	10/10	29/28	46/38

ласті; Зарічненському районі Рівненської області; Сумському та Білопільському районах Сумської області; Дергачівському, Харківському та Вовчанському районах Харківської області. Це свідчить про динамічну небезпеку транскордонного поширення АЧС.

Висновки:

1. В Україні спалахи африканської чуми свиней зареєстровані на території 77 адміністративних районів 17 областей.

2. Виявлення вірусу африканської чуми свиней у 25 прикордонних районах, що межують із Білоруссю, Російською Федерацією, Молдовою та Румунією визначають необхідність розробки і затвердження міждержавних програм з профілактики та ліквідації хвороби.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці епізоотологічного прогнозу АЧС в Україні на 2017-2018 рр.

ЛІТЕРАТУРА

1. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія / А. Ф. Каришева. – К.: Вища освіта, 2002. – 700 с.
2. Недосеков В. В. Міжнародна класифікація хвороб і особливо небезпечні інфекції тварин // В. В. Недосеков, В. В. Макаров. – К.: “Центр інформаційних технологій”, 2010. – 120 с.
3. Подальша експансія вірусу африканської чуми свиней: Запоріжжя, 2012 рік / Ю. М. Новожицька, О. М. Невольмо, В. А. Прискока [та ін.] // Ветеринарна медицина України. – 2012. – № 10. – С. 10–13.
4. Ситюк М. П. Історичні та епізоотологічні аспекти африканської чуми свиней / М. П. Ситюк, А. Ф. Ображей // Ветеринарна медицина України. – 2012. – № 1. – С. 9–12.
5. Стегній Б. Т. Науковий супровід моніторингу африканської чуми свиней в Україні / Б.Т. Стегній, А. І. Бузун, А. П. Горілович // Ветеринарна медицина України. – 2012. – №9. – С. 20–25.
6. Transmission routes of African swine fever virus to domestic pigs: current knowledge and future research directions / С. Guinat, A. Gogin, S. Blome [et al.] // Veterinary Record. – 2016. – Vol. 178. – P. 262–267.

НОЗОАРЕАЛ АФРИКАНСКОЙ ЧУМЫ СВИНЕЙ В УКРАИНЕ

Глебенюк В. В.

*Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет, г. Днепр**На основе эпизоотологического анализа определен нозоареал африканской чумы свиней в Украине.**Установлено, что наибольшее количество районов на территории которых были зарегистрированы вспышки АЧС отмечено в Черниговской области – 13 из 22 районов, Одесской – 10 из 26, Полтавской – 9 из 25 и Николаевской – 8 из 19. За исследуемый период случаи болезни зафиксированы в 25 приграничных районах, граничащих с Белоруссией, Россией, Молдовой и Румынией. Свободными от возбудителя болезни остаются 5 областей.****Ключевые слова:** африканская чума свиней, нозоареал, территория Украины, пограничные районы, вспышка болезни.*

NOSOLOGICAL AREA OF AFRICAN SWINE FEVER IN UKRAINE

V. Glebenyuk

*Dnipropetrovsk State Agrarian and Economic University, Dnipro****Background.** The deterioration of the epizootic situation and the gradual expansion n nosological area African swine fever in Ukraine complicates the system control and eradication of the disease at the national level**Dangerous epizootic situation with African swine fever that exists in the world today, necessitates a thorough veterinary control at the border and conduct strict preventive quarantine measures. Therefore evaluation of African swine fever in Ukraine remains relevant.****Objective.** To determine nosological area of African swine fever in Ukraine.****Methods.** During the analysis used epizootological method research.****Results.** According to 2012 in Ukraine were registered one outbreak of African swine fever in the Primorsky district of Zaporozhye region. Early diagnosis and effective system of measures on localization and liquidation of epizootic focus, which included stepminh-out and strict quarantine, provided the following brief (for 2013) on epizootic welfare of African swine fever in Ukraine.**Subsequent outbreaks were recorded in 2014 on the territory of 10 districts of three provinces: Luhansk (3), Chernihiv (6) and Sumy (1). Over 2015 cases of African swine fever recorded in 28 advantaged areas. Among them: 5 districts of Kyiv region, 7 – Chernihiv 1 – Rivne 1 – Zhytomyr 4 – Sumy, 4 – Poltava, 2 – Odessa, 3 – Mykolaiv and 1 – Kherkasy.**As of 10.18.2016 p. in Ukraine free from disease-remain 5 regions: Lviv, Ivano-Frankivsk, Ternopil, Zakarpatia, Cherson, Dnipropetrovs'k and Donetsk.**From 2012 to the present African swine fever virus detected in 77 administrative districts of 17 regions.*

The greatest number of districts in the territory which have been reported outbreaks of African swine fever noted in Chernihiv region – 13 out of 22 districts, Odessa – 10 of 26 Poltava – 9 out of 25 and Mykolaiv – 8 out of 19.

Over the period recorded outbreaks of African swine fever in 25 border areas that border with Belarus, Russia, Moldova and Romania. This shows the constant danger of transboundary spread of African swine fever.

Conclusion. *Outbreaks of African swine fever in Ukraine registered in 77 administrative districts in 17 regions. Identify the virus of African swine fever in 25 border areas that border with Belarus, Russia, Moldova and Romania recognize the importance of the development and adoption of international programs for the prevention and elimination of the disease.*

Key words: *African swine fever, nosological area, the territory of Ukraine, the border areas, outbreak disease.*
